

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА**

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ**

**«ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ
ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ЗДМУ,
ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА МІСЦЕ
В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ»**

26 травня 2021 року

м. Запоріжжя

Д 70

Рекомендовано до друку Центральною методичною радою
Запорізького державного медичного університету
(Протокол № 5 від 27 травня 2021 р.)

Голова редакційної колегії:

Ректор ЗДМУ, професор Колесник Ю.М.

Редакційна колегія:

перший проректор доц. Авраменко М.О.

проректор НППР доц. Моргунцова С.А.

проректор з наукової роботи проф. Туманський В.О.

проректор НПП проф. Візір В.А.

голова Ради з НМЗ та ПК викладачів проф. Резніченко Ю.Г.

голова ЦМК терапевтичних дисциплін проф. Доценко С.Я.

голова ЦМК хірургічних дисциплін проф. Завгородній С.М.

голова ЦМК педіатричних дисциплін проф. Недельська С.М.

голова ЦМК медико-біологічних дисциплін проф. Беленічев І.Ф.

голова ЦМК фізико-хімічних дисциплін проф. Александрова К.В.

голова ЦМК фармацевтичних дисциплін проф. Тржецинський С.Д.

голова ЦМК гігієнічних дисциплін доц. Севальнєв А.І.

голова ЦМК суспільних та гуманітарних дисциплін проф. Гребенюк Т.В.

голова ЦМК стоматологічних дисциплін проф. Возний О.В.

Робоча група:

завідувач кафедри МФІНТ проф. Рижов О.А.

секретар ЦМР доц. Демченко В.О.

методист вищої категорії Кіяшко І.О.

методист вищої категорії Лур'є І.К.

керівник ЦДО ст.викл. Дмитрієв В.С.

Д70 Досвід впровадження змішаної форми навчання у ЗДМУ,
траєкторія розвитку та місце в системі вищої медичної освіти : матеріали
навчально-методичної відеоконференції Центральної методичної ради
(26 травня 2021 року, м. Запоріжжя). – Запоріжжя, 2021. – 120с.

Матеріали видаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

УДК 61:378.4(477.64)(063)

© Запорізький державний медичний
університет, 2021

© Видавництво ЗДМУ, 2021

питання теми, ставить завдання, відповідає на запитання студентів. Виконані роботи студенти надсилають викладачу, після чого відбуваються індивідуальні співбесіди, в ході яких викладачем ставляться уточнюючі питання щодо виконаних завдань, запитання теоретичного характеру, робляться зауваження відносно допущених помилок, виставляється інтегральна оцінка за заняття. Оцінки фіксуються в академічних журналах та в електронному журналі. В кінці кожного з двох модулів проводиться тестовий контроль, що передбачає відповіді на 80 тестових завдань, з яких студенти мають набрати не менше 50 балів. В разі меншої кількості балів планується перескладання підсумкового контролю в погоджені терміни. Зі студентів, що набрали недостатню кількість балів, формується окрема команда. Перескладання модулю проводиться на загальних умовах. Оцінка з предмету являє собою суму балів з поточного та підсумкового контролю.

СРС проводиться у вигляді онлайн-курсу. Студенти вивчають теоретичні питання кожної з 11 тем, проходять тестування з кожної окремої теми, та он-лайн-курсу загалом. Результати тестування надсилаються викладачу у вигляді скріншотів. Випадків, коли ці результати потребували перескладання, до цього часу не було.

Ще однією з умов отримання заліку з предмету є підготовка до ліцензійного іспиту «КРОК-2». Відповідно з завданням викладача студенти опрацьовують 100 спеціально підготовлених кафедрою тестів. Опрацювання полягає у самостійному визначенні правильної відповіді із запропонованих варіантів, та обґрунтуванні своєї версії відповіді, яке викладається письмово після кожного тесту. Вважаємо, що таке опрацювання завдань є більш ефективним порівняно з механічним запам'ятовуванням правильної відповіді, до якого часто вдаються студенти при підготовці до іспиту.

Висновки. В цілому набутий досвід можемо оцінити як позитивний, однак проявились і деякі вади дистанційної форми навчання. Це, зокрема:

1. Технічні проблеми, що виникають внаслідок непостійного інтернет-зв'язку в місцях проживання студентів.

2. Неконтрольована свобода пересування студентів, що призводить до неякісного зв'язку, та часто неякісної і непостійної їх роботи на заняттях. Відмічались випадки зв'язку студентів з місць роботи, де вони працюють, з транспортних засобів, з вулиці або парку і, навіть, з-за кордону.

3. Найбільшою вадою дистанційної форми навчання є неможливість об'єктивного контролю знань, - як письмового, так і, до певної міри, усного, пов'язана з тим, що студенти мають можливість користуватися під час відповіді допоміжними засобами, методичними вказівками, інтернет-ресурсами, підручниками та іншими джерелами інформації, використовувати скріншоти правильних відповідей, отримані від своїх друзів, що вже проходили тестовий контроль, та інші форми допомоги від попередників. Все це призводить до завищення оцінок і, в наслідку, до завищення показників загальної та якісної успішності.

«ІНСТИТУТ МОДЕРАТОРСТВА» ТА ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДИКИ «ПЕРЕВЕРНУТОЇ ЗУСТРІЧІ В АУДИТОРІЇ» - ПРОГРЕСИВНІ НОВАЦІЇ ЗДМУ (НА ПРИКЛАДІ РОБОТИ КАФЕДРИ СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН)

Утюж І.Г., Спиця Н.В.

Ключові слова: он-лайн освіта, гуманістичні технології в системі вищої медичної освіти, інститут модераторства, методика «перевернутої зустрічі в аудиторії».

В сучасних умовах вища освіта має відповідати на нові виклики та вибудовувати нові формати взаємодії викладача та студента. Ми живемо в зовсім нові, не стандартні часи, адже навіть в період великих епідемій та світових війн цивілізація ніколи не припиняла передавати знання від покоління до покоління. Освітні процеси відбувалися за будь-яких умов та обставин. Сучасне життя разом із сучасними технологіями відкрило перед нами нові можливості обміну інформацією. Тому, в університеті запроваджено ряд

інноваційних заходів які поєднали педагогічні методики з новими інформаційними технологіями. Серед таких новацій можна виділити формування у ЗДМУ інституту модераторства та впровадження нової методики «перевернутої зустрічі в аудиторії».

Інститут модераторства в ЗДМУ виникає автоматично із введенням он-лайн освіти та «blended learning», адже опанувати нові технології в повному обсязі разом із постійною підготовкою до якісного проведення лекцій та практичних занять не кожному вдається одразу. Адміністрація ЗДМУ вчасно зреагувала на цей момент і створила курси для модераторів, а відтак на кожній кафедрі з'явився викладач – кваліфікований спеціаліст, який скеровує процес он-лайн освіти з усіх технічних питань. На перших етапах допомога модератора була необхідна кожному викладачу – створювати команди, викладати завдання, використовувати відео-матеріали – цьому необхідно було вчитися. Але через певний час модератор став функціонувати як адміністративно-контролююча одиниця кафедри, взявши під свій контроль вчасне планування календаря розкладу та надаючи допомогу з деяких питань, що виникають в ході робочого процесу. Викладачі отримали знання та досвід і можуть справлятися із своєю роботою самостійно.

Колектив кафедри суспільних дисциплін протягом всього карантинного періоду, починаючи з березня 2020 року активно опановував та впроваджував нові техніки та методи он-лайн навчання. Гуманітарні дисципліни це той формат, де активне міжособистісне спілкування має свою величезну роль та замінити його нічим не можливо. Звичайно, переходити на он-лайн спілкування було важко саме з позиції відсутності живого контакту, адже інформацію ми передаємо не тільки на вербальному, але й засобами невербальної комунікації – жести, міміка, оточення, тобто вся емоційно забарвлена інформація яка підсилює контекст вербалізованого змісту.

З позитивних сторін змішаної форми освіти можна зазначити безперервність, адже студенти отримали можливість будь-якого моменту зайти на навчальний портал (Teams, інформаційні сторінки ЗДМУ) та знайти необхідну інформацію, або ж повторити те, що вже було вивчено/розкрито. Крім того, система віддаленого навчання дає більше можливостей для спілкування. Студенту не потрібно підлаштовуватись під графік занять викладача і для особистого спілкування чекати на консультацію, або «вікно» у розкладі – є можливість написати в особистий чат Teams та отримати відповідь (таке листування, до речі, завжди майже цілодобове, адже творчі процеси викладачів та студентів не припиняються навіть пізно ввечері – пишемо разом тези, обговорюємо виступи на конференції та філософські клуби, даємо поради щодо оптимізації підготовки презентації в допомогу до усної доповіді). Виявилось, що така система збільшує час спілкування між викладачем і студентом, хоча, автоматично, збільшує і психологічне навантаження.

Завдячуючи новим технологіям ми отримали більше можливостей для використання максимальної кількості наочного матеріалу до якого завжди має доступ студент – посилання на відеоматеріали, методичні посібники та підручники. До речі, це дало гарний старт для роботи в моделі «перевернутої зустрічі в аудиторії» – спочатку студент знайомиться з матеріалом, а потім отримує систематизацію цього знання на лекції. Таким чином ми реалізуємо максиму, окреслену в роботі Еріха Фромма «Мати чи бути?» – буття у знанні. Коли студент знаходиться у пізнавальному потоці, процесі пізнання постійно розкриваючи та розвиваючи свої здібності. За такої орієнтації людина ніколи не втратить знання, що принципово підтримує пріоритетність основним цілей сучасної вищої освіти на глобальному рівні. Адже зараз «володіти» знаннями не є головним (ним володіють комп'ютери та інформаційні бази даних і людина навряд чи вже випередить їх у цьому). Зараз найважливіше – опановувати вміння «бути в інформаційному потоці», відшукувати найголовніше, не втратити себе і не захлинутись у інформаційному бруді сучасної реальності. Філософія вчила нас цьому починаючи з

моменту свого народження і зараз актуалізує головні проблеми людства через нові методи комунікацій.

Отже, маємо парадоксальну ситуацію: потрапивши в еру он-лайн освіти та ставши заручниками комп'ютерних технологій ми все більше починаємо розвивати в собі якості людські та цінувати саме те, чим ми відрізняємось від машини.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ, ОРТОПЕДИЧНОЇ ТА ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Возний О.В., Кокарь О.О., Возна І.В.

Ключові слова: соціологічне дослідження, ефективність, змішана форма навчання.

Підготовка фахівця, здатного розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері стоматології та виконувати професійну діяльність лікаря стоматолога є основною метою всіх викладачів кафедри.

Підготовка майбутнього фахівця на кафедрі проводилася згідно засад студентсько-центрованого, проблемно-орієнтованого навчання, самонавчання. До недавню основними формами навчання були лекції, практичні заняття в малих групах, практика, консультації із викладачами.

Але епідеміологічна ситуація в країні та цілому в світі внесла свої корективи. Розуміючи цю ситуацію і те, що основною метою підготовки кадрів є формування спеціалістів які відповідають сучасним та майбутнім ринковим умовам викладачами кафедри були впроваджені нові форми та методи навчання. Ці методи передбачали єднання навчання та практики.

В нашому університеті впроваджена одна із сучасних форм навчання - методика змішаного навчання. Всі співробітники підтримали ці заходи. Лекції і практичні заняття на кафедрі проходять згідно з навчальним планом з повною візуалізацією у синхронному онлайн режимі на основі MS Teams. Використання сучасних засобів комунікацій (чат, форум, електронна пошта) дозволило розширити спілкування викладача і студентів. Під час карантинного періоду навчання збільшилася частка самостійної роботи студентів у обсязі навчального плану. На нашій кафедрі розроблені онлайн курси на платформі edX, для опанування теоретичними та практичними навичками. Кафедра приймає активну участь у організації та проведенні Всеукраїнських конференцій, до яких активно залучаються здобувачі.

Для підвищення якості опанування студентами практичними навичками були зняті відеоролики де викладачі демонстрували етапи виконання, розроблені відео кейси, що дозволяли оцінити ефективність методик лікування та зосередити увагу студентів на перевагах і недоліках кожної методики.

Головним споживачем нашого продукту є здобувачі вищої освіти, тому нам стало цікаво почути думку кожного стосовно ефективності цих заходів. Налагодити зворотній зв'язок нам дозволило опитування серед студентів. Ми запропонували студентам анкету, що складалася з 21 запитання, які можна поділити на п'ять функціональних блоків та блоку побажань. Респонденти відповідали на запитання анонімно і добровільно. Соціологічне дослідження ми проводили двічі, у весняному семестрі 2019-2020 року та наприкінці осіннього семестру 2020-2021 року.

Аналізуючи проведене соціологічне дослідження нам хотілось показати результати відповідей на деякі, як на наш погляд, важливі питання.

Перше запитання, що нас зацікавило «Чи задовольняє Вас якість освітнього процесу». Результати свідчать, що тих кого «не задовольняє» у весняному семестрі